

محاسبه‌ی حق بیمه‌ی شخص ثالث با رویکرد کاهش ریسک تلفات جاده‌ای بر اساس مسافت پیموده شده سالانه (Pay-As-You-Drive)

اسماعیل آیتی^۱، حمید فرهادملاشاهی^۲

^۱ استاد، دانشگاه فردوسی مشهد، دانشکده مهندسی، گروه عمران؛ e_ayati@yahoo.com

^۲ دانشجوی کارشناسی ارشد راه و ترابری، دانشگاه فردوسی مشهد، دانشکده مهندسی، گروه عمران؛ hamidfarhad@yahoo.com

چکیده

هرچند اتومبیل در اجتماعات امروزی، حلال بسیاری از مشکلات بوده و در تسریع کارها کمک می‌کند، اما مسائل و مشکلاتی را هم در پی آورده است. ترافیک، پدیده‌ای ناخوشایند است که بسیاری از ملت‌ها را دچار اضطراب و نگرانی‌های اجتماعی - روانی کرده و نارسایی‌هایی به وجود آورده است. امروزه بررسی و یافتن راه‌حلی برای معضلات این وسیله‌ی رفاهی و مسائل انسانی - روانی - اجتماعی ناشی از آن در اولویت قرار گرفته است.

بیمه‌ی اتومبیل در میان سایر انواع بیمه، ویژگی‌های خاصی دارد. شاید باعث شگفتی شود اگر بدانیم که مردم در مقابل افزایش حق بیمه‌ی اتومبیل نسبت به حق بیمه‌ی سایر رشته‌های بیمه، حساسیت بیشتری دارند.

یک روش ساده، مؤثر، عادلانه و ابتکاری در محاسبه‌ی حق بیمه، روش تعیین حق بیمه بر مبنای در معرض بودن وسیله‌ی نقلیه و مسافت سالانه‌ی پیموده شده می‌باشد. تحقیقات وسیع نشان می‌دهد برای هر گروه از وسایل نقلیه، تعداد و هزینه‌ی سالانه‌ی تصادفات با افزایش میزان در معرض بودن، افزایش می‌یابد. محاسبه‌ی حق بیمه با توجه به این رویکرد، اثرات قابل توجهی در ایمنی ترافیک خواهد داشت.

از مهم‌ترین نتایج روش مذکور می‌توان به کاهش مصرف سرانه‌ی سوخت، کاهش ریسک تلفات جاده‌ای، کاهش حجم ترافیک و هزینه‌های پارکینگ، روان‌سازی ترافیک و افزایش عدالت در تعیین حق بیمه‌ی اتومبیل اشاره نمود.

این مقاله به بررسی گزارش‌های تحقیقاتی، مقالات و مطالعات انجام شده در راستای اجرایی نمودن طرح "PAYD"^۱ پرداخته است.

کلمات کلیدی: ایمنی راه، PAYD، تصادفات، حق بیمه، تلفات جاده‌ای.

مقدمه

در بحث ترافیک جاده‌ای، احتمال خطر تابع ۴ مؤلفه می‌باشد:

۱- در معرض خطر بودن، با مشخص بودن تعداد سفر کاربران مختلف راه

۲- احتمال بروز حادثه برای یک خطر مشخص

۳- احتمال صدمات وارده در صورت بروز تصادف

۴- میزان صدمات وارده

احتمال خطر با عواملی مثل خطای انسانی، انرژی جنبشی، میزان تحمل انسان و مراقبت‌های بعد از تصادف، تعریف می‌شود. صدمات و خسارات ناشی از تصادفات نیز بایستی مانند سایر بیماری‌ها مثل بیماری‌های قلبی، سرطان و امثال آن، از لحاظ سلامت عمومی جامعه مورد ملاحظه قرار گیرد و جهت پیش‌گیری و جلوگیری از آن اقدامات لازم به عمل آید. اثرات متقابل بین ریسک و عوامل مؤثر در سیستم ترافیک جاده‌ای بسیار پیچیده است که به راحتی نمی‌توان آن‌ها را با هم تطابق داد مگر این‌که به میزان زیادی تکرار و ساده‌سازی شوند.

در معرض خطر قرار گرفتن به این معنی است که با تراکم و حجم بالای ترافیک و ترکیبات متعدد ترافیک راه مواجه باشیم. بدون اقدامات ایمنی راه، با افزایش حجم ترافیک، تمامی کاربران راه در معرض خطرهای بزرگتری قرار می‌گیرند. به‌ویژه زمانی که انواع مختلفی از وسایل نقلیه‌ی موتوری با سرعت‌های بالا حرکت می‌کنند و راه با سایر کاربران خود مثل عابرین پیاده و دوچرخه‌سواران تقسیم می‌شود[۱].

به‌طور کلی یکی از راه‌های کاهش تصادفات و افزایش ایمنی ترافیکی، کاهش در معرض خطر بودن می‌باشد. این کاهش در معرض بودن هم در مورد کاربران آسیب‌پذیر راه در مواجهه‌ی با وسایل نقلیه و هم در مورد مواجهه‌ی خود وسایل نقلیه با یکدیگر می‌باشد. حذف نیاز و تقاضای مردم برای سفر غیر ممکن است، اما می‌توان جهت کاهش خطر و افزایش ایمنی راه تمهیداتی اندیشید تا از این طریق مردم کمتر در معرض خطر واقع شوند.

روش محاسبه‌ی حق بیمه بر اساس مسافت پیموده شده‌ی سالانه، یکی از روش‌های نوین در محاسبه حق بیمه‌ی اتومبیل در رشته‌ی شخص ثالث می‌باشد که بر پایه اصول ایمنی جاده‌ای استوار شده است. مطالعات نشان داده است که این روش مزایای بسیاری در جهت ارتقای ایمنی ترافیک، کاهش تلفات ترافیکی، کاهش مصرف سوخت و گازهای آلاینده دارد.

^۱ Pay-As-You-Drive